

ШЫН

1955
ОКТАБРЬ
23
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 213 (3407)

И. В. Мичуриннің төртүнчү хуну-ден бээр чүс чыл болганына (1 арын).
Бирма Эвилелиннің Премьер-Министри У Нунун Москвада болганы (1 арын).
Бирма Эвилелиннің Премьер-Министри У Нунун орук ара Ташкентте хонганы (1 арын).
М. Марташ.—Мадгачнар ортуунда политсасалыг ашкандар (2 арын).
Безде Советтериниң органиас-массалыг ажылын белик депелге (2 арын).

Совет-австри садыг харымааларына (2 арын).
С. Алест.—Маг кыштагылышынын органиастыг чорудар (2 арын).
М. Банчевников.—Т. С. Мадгачевти ар-газын Ташкентте ашкандарынын баштайгы дуржулгазы (3 арын).
Марис Торез.—Капиталистг чурттар-нын ажылчы чоннарынын адаралыкы

дугайныл чаа сан меджесер (3 арын).
Дерт күрүслериниң даштыкы керектер Министрлериниң чөвүлө куралынын кур-туу чарыныла (4 арын).
ССРЭ-нин Дээди Советиниң төлөөлөр-ини Чехословакияда чорун турары (4 арын).
Соңгу Африкада кадыг-шыгыгы кем-черге Францияда удуралышыкылар (4 арын).

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ
НЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ
ОБЛАСТЬ БОЛГАШ ХООРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

ШЭЭР МАЛДЫҢ ЭДЕРЖИЛГЕЗИН ОГАНИЗАСТЫГ ЭРТТИРЕР

СЭЭП ТК-ның январь пленумунун мал ажылын төлөөлөрүнүн дугайында төөтүлүг доктаанын ашкандар кырынга чедикшиктетг ботандырарынын кол турда-ыларын билгези болза, малдын кыраар чорун ууткаары болур. Бо айгырыгы бистеи областын элөөн хөб колхозтары, мал фермалары чедикшиктетг ботандырар турар. Малдын кыраарынын эвезелтишпаан, малдын чаш төдү өстүренин чедикшиктетг шиттирлөөш, Чаа-Хөл, Өзүр, Биш-Хем болгаш еске-даа районнарын элөөн хөб колхозтары мал өстүрүлгөн планын чүтүн айымы биле ажып күстөткөнөр.

Амгы үедө зоотехниктерини, ветеринар ажылдакчыларын, хойчуларын кур-вунда өң харымаалыг сорулга болза, шээр малдын эдержилгезин кыска хуусаала болгаш органиастыг эрттирери болур.

Шээр малдын эдержилгезин дүргөн болгаш белик депелге чорударынын, тус черин шээр малынын усаалары экижидери дүргөн шиттирлөөрүнүн эн эки ар-газы болза, малды тарып бооздыры болур. Шээр турбуже, шээр малдын эдержилгезин, эн ылангы хойну тарып бооздырынын ажылычче областа ам-даа хөб-хөб колхозтарынын баштаар черлери, элөөн хөб МТС-терини, райкусокнарнын удуртуучулары кичөөнөй салбайн келген. Оң түнөөндө эртен чылын Барыш-Хем-тик, Бай-Тайга болгаш еске-даа чамдык районнарын колхозтарына хойну тарып бооздырынын ажылын шуут чорутпаан болгаш Кызыл, Эриш, Чаа-Хем районнары хойну тарып бооздырынын планын чүтүлө 12—18 хуу күстөткөнөр.

Хойну хураганнашынын эрте, март айда чорударынын органиастыг ажыл-дузанын барымдааш, ол ышкаш тус черин хойну усаалары экижидерин дүргөн шиттирлөөр-биле бо чылын шээр малдын эдержилгезин октябрының 1-ден эгелээр, 110 муң хойну, оң шитинде 90 муң хойну нарын дүтүг усаалыг шээрлар-биле тарып бооздырын об-түтүскө бо чылдың сентябрының 8-те шиттирлөөш, бо ажылы белик депелге органиастыг чорударын районнары совет болгаш бедө ажыл-агый органдарыга хуздөткөн.

Ындыг турбуже, элөөн хөб районнар, МТС-тер, эн ылангы колхозтарынын баштаар черлери политиктиг болгаш ажыл-агыйжы учур-дузалыг ажы болур шээр малдын эдержилгезин белик депелге эрттирер талазы-биле боттуг кемчег албаан-нар. Оң түнөөндө областа ажыгача чо-гуур хөб тарып бооздыр 81 пунктулар-нын чүтүлө 42-ин кылдырган. Кызыл, Тес-Хем, Чаа-Хөл болгаш еске-даа элөөн хөб районнарынын колхозтары хойну тарып бооздырын айткан хуусаада эгелөөн

болгаш амга чедир бо ажылче массалык-биле кырбөөнөр.
Ам сорулга болза, шээр малдын эдер-жилгезин органиастыг болгаш дүргөн доо-зарычче утканга кемчелерин шиттир-ди-биле алдыры болуп турар. Малды өс-түрүлгөн болгаш мал ажылынын продукту-ларын бүдүренин көвүдөдирини дугайына Коммунистг партиянның ажылдап кыл-ган програмказын шиттирлөөрүнө чүтү-лө учур-дузалыг шээр малды эдеритири-нин ажылы СЭЭП районнары, рай-кусокнар холга аш, колхоз баштаар чер-лерини, колхозчу малчынарнын, зоотех-никтерини, ветеринар ажылдакчыларын күненишкенин өңчө мобилизастары эр-жекчө чүтүлө сорулгаларын билгези.

Шээр малды тарып бооздырынын пунктуларын дөп-дөрөөн ажыларын, ол пунктуларын белик бүдүрүчүлүг ажыл-даарына таарыччалыг бүгү байдалды тур-гузарын колхозтарынын баштаар черлери, совхозтарынын директорлары хандырар хуздөткөнөр. Мал эдержилгезин органиас-тыг тарып кижалерини ортуунга парти-я-политиктиг, партия-органиастыг ажылдарын белик депелге тургузарын колхозтарда, совхозтарда партия эге ор-ганиастыгы чедип ашыр учурайт.

Зоотехниктер болгаш ветеринар ажыл-дакчылары шээр малдын эдержилгезин, эн ылангы хойну тарып бооздырынын ажылын белик депелге чорударынын органиастыгы, күстөдичилери болур учурайт. Шээр малдын эдержилгезинге сонгааралышынын болдурбаас керек. Бо ажылга сонгааралышынын колхозтарга, совхозтарга болгаш күрүнеге улуз кога-рыны чедир дээрин колхозтарын, МТС-терини удуртуучулары, зоотехник-дакчылар медресе билери эржекчө чүтүлө.

Шээр малдын эдержилгезин, эн ылан-гы хойну тарып бооздырынын ажылын чедикшиктетг чорударын областын бедө ажыл-агый эргелди болгаш Совхозтар министрствонун областа төлөөн, олар-нын кол зоотехниктери болгаш ветеринар ажылдакчылары харымаалар хуздөткөнөр. Хойну тарып бооздырына херегдээр херекселдерин болгаш химикаттарын колхоз-тарда, совхозтарда пунктуларга четтир саннын-биле, оодалашкын чокка чедире-ри, хойну тарып бооздырынын техника-лын шын чорударын контролдарын бо черлер ботандырдышаан, бо талазы-биле пунктуларын ажылынга боттуг дузаны көрүтээр хуздөткөнөр.

Шээр малдын эдержилгезин органиас-таары көдө ажыл-агыйда база бир чүтүлө дампааны ажылдарынын билгези. Малдын эдержилгезин органиастыг эрттирери — оң болгаш санын өстүрүлгөн, оң продукту-луун бедидериниң үндөшин болур.

Москва хоорайны пропагандистериниң болгаш агитаторларының хуралы

Октябрь 20-де СЭЭП-нин Москва хоорай комитетинде найысладын пропагандастериниң болгаш агитаторларының хуралы болган. «Октябрың социалистг Улуг революциянын 38 чыл өмүтү» дуга-

лында СЭЭП ТК-ның пропаганда болгаш агитация кидириниң эргелекчиликте ор-лакчысы эн Д. М. Букин илеткек кыл-ган. (СЭТА).

И. В. Мичуриннің төртүнчү хуну-ден бээр чүс чыл болганына таварыштыр ССРЭ-ниң Эртемнер академиязынын философия институтунда хурал

Октябрь 20-де ССРЭ-ниң Эртемнер академиязынын институтунда конференция азынга ССРЭ-ниң Эртемнер академиязынын философия институтунун эртен чөвүлелини И. В. Мичуринниң төртүнчү хуну-ден бээр чүс чыл өмүтү тураскааткан хуралы болган. Муң хире эртемденер-биология артемияң аным-бүрү алдыларынын төлөөкчилери, философия, төөгүчүлөр олурушкан. (СЭТА).

«Мичуринчи өөредиг — дарвинизминиң хөгжүдөлдө чаш чада» деп илеткели академик Т. Д. Лысенко кылган. Философия артемнериниң доктору Г. Платонов «Мичуринчи өөредигде ле-терминизминиң принципи» деп темага пүткөл кылган. (СЭТА).

Совет корабльдериниң Англиядан эеп келгени

Октябрь 20-де хундүкүнүн 12 шакты Балтий флотунун шериг корабльдериниң отряды Англиядан Төрөөн чуртунче эеп келген, ол отряд Портсмут метрополи-янын кол шериг-далай базанын найырал-дын бараалгашкыны-биле чорган.
Турар черинче бир дугайында Балтий флотунун командьлакчы адмирал А. Г. Головкин чораны «Свердлов» крейсер уткан. Оң соо-биле кылаватер колониал крейсер «Александр Суво-ров», аскандар миноностары «Сметливый», «Смоутрий», «Совершенный» болгаш «Способный» олар утканнар.

«Свердлов» крейсерин палубазына Балтий флотунун командьлакчы адми-рал Головкин Төрөөн чуртунче эеп келгени-биле холбаштыр бот составтын амь-медизин айткан болгаш даштыкыже походуң киржикчилеринге кончуг эки бараан болганы дөш өөртин четиргенин чарлаан.
Дайынчы далайылар командьлакчы-нын чугаалыг күчүлүг «ура»-биле ут-кан.
Совет далайыларын уткуп келген ажылчы чоннарынын хөб сангыг төлөөк-чилери корабльдерини палубаларынче ут-тулгун. Олар матростарга, старшиналарга болгаш офицерлерге бөпөк-бөпөк чекер-терини туудушкан.

Совет далайыларын уткуп келген ажылчы чоннарынын хөб сангыг төлөөк-чилери корабльдерини палубаларынче ут-тулгун. Олар матростарга, старшиналарга болгаш офицерлерге бөпөк-бөпөк чекер-терини туудушкан. (СЭТА).

СЭЭП-нин XX съездинге бүдүрүлгөчү тилелгелер-биле журажылы. СЭТА-ның фотохроникасы.

И. В. Мичуриннің төртүнчү хуну-ден бээр чүс чыл болганына

МИЧУРИН АТТЫГ СОВХОЗТА САД

МИЧУРИНСК. Хоорайдан каш километр черде Лесной Воронеж хемин белик эринде кат-чымис өстүрүлгөн Мичурин аттыг улуг совхозунун төп кодамы туруп турар. Эрикти дургаар эри парк шөйгү чоруткан. Ында кадыр эдичи кырында бакчы турган, аңаа И. В. Мичурин 12 чыл чурттаан. Хемини чамис черлеринче оруктар чоруткан. Бо оруктар улуз эртем-ден— бойдус шиттирлөөрүн баштайгы питомникти (үнүш өстүрер чери) турган оруктарга чоруткан. 1929 чылда бо чер-лерге И. В. Мичуринниң эгелекчи са-налы-биле кат-чымистиг улуз совхозун тургускан, оң соонда каш чыл болганда питомникти тургускан.

Ам совхозун садм болгаш кат тараан черлери 600 ажыг гектар черин эжелеп турар. Олар терек, елен, асынь ыштар тараан участкаларга чардырган. Ында аялбактан ачтыда вишня, груша, виногра-д, кат база үнү турар. Кат-чымис өстүрер чер барык 60 гектарын эжелеп турар. Соолгу 13 чылдың ичинде аңаа ийи чартык миллион ажыг тарымалдарын ор-таакы куржактын колхозтарына болгаш совхозтарына өстүрүп берген.

Ажыл-агыйнын суурунда колхоз садчы-ларынын област школазы ажылдап, ында 120 киж өөренип турар.
И. В. Мичуринниң төртүнчү хуну-ден бээр чүс чыл болганын совхозтуң коллектив улуз чедикшиктер-биле ук-туур. Чымистериниң албек дүдүлүң алаан азышынын дооступ турар. Гектар бүрүтү 60—80 центнер аялбакты берип турар. Чымистер өстүрер черге беш чүс муң чаа сыптарын өстүргөн, оң чүс-чүс килограмм дүжүттү алган.
Чыл санында ол черге Москвадан, Ленинградтан, Тамбовтан, Воронежтен бол-гаш еске-даа хоорайлардан экскурсанты-лар көп турар.

ОРЕНБУРГ ХОВУЗУНДА САДТАР

ЧКАЛОВ. Червейки деп хемгестең эринде он чылдык мурунда И. К. Попов баштайгы 500 аялбок ыштарын олуруткан. Бузулук районун партиянның XVII съез-дин аттыг колхозунун садына эгени ыңчалдыр салган. Ам ол сад 24 гектар черин эжелеп турар. Бо чылдың дүжү-дүнчө колхозтуң аясызынга 100 муң ажыг рубль кирген. И. К. Попов улуз чы-мистиг, өң-өң центнер каттар бээр дөс-терин өстүргөн.

Чайгы илгил салгын-биле, хар чок хат-тыг кыш-биле болгаш дөртүн градус соок-биле демжеле дуржулга чыдырган болгаш хову, сад ажылы сайгуларынын оруктары тынылган. И. Попов үнүштериниң кандашынын кургаг салгындардан кам-галаары-биле болгаш хөб шыкты доктаа-

дып алдыры-биле аялбок ыштарын олурут-кан олурутарын тарымкадырган, оң ара-зынга каттарын өстүрүп турар. Чам-дык үелерде майда белик болу бээр чакы доктаттардан үнүштерин камгалаарынын дыка ажыктыг системанын ол чөгөдөш кылган. Сугун дамчыларын механис-тааш, аялбокту сугтарылганы чүтлө чайны чорудуп турар эвес, харын күзүн база сугтарып турар.

Сад ажыл-агыйнын элүүсасчылары-нын кызымаалы күш-ажылы түнөөдө берген. Бир эвес он чылдык мурунда областка 300 гектар хире тарымал садтар турган болза, ам үш муң ажыг гектар черин эжелеп турар. Бузулук, Красно-хемск болгаш Чкалов районнарында сад-тар болгаш кат тарымалдары көдө ажыл-агый артедь бүрүндө бар болуп турар.

СИБИРНИҢ ҮШ МИЛЛИОН АНЫЯК САДТАРЫНЫҢ БОШ МАЛЛИОН АНЫЯК БЫШАР

Чэрби чылдың мурунда Сибириниң болгаш Уралдың районнарына садтар бар-ык чок турган. Аялбок, вишня, слива ыштарын чүтлө ийи-чангыс кижилер совуурга өстүрүп турган. Ам кат-чымис тарымалдары 30 муң ажыг гектар шөдү эжелеп турар. Олар чүтлө колхозтарда бол-гаш совхозтарда эвес. Уралдың машина туудушкунунун заводунун эгелекчи са-налы-биле бүдүрүлгелериниң ажылчынары-нын, албан хаакчыларынын болгаш тус-кай артемилдериниң улуз-улуз коллек-тивтиг садтары тынылган.

Уралдың болгаш Сибириниң дуржулга станциялары И. В. Мичуринниң херези уламчыламышкан, кадыг-дошун ыштар-нын байдалына таарышкан, кат-чымис-тиг болгаш каттарын азы-бүрү үнүш-териниң дүжүттүг чаа 250 сорттарын өстүргөн.

Сибирьге болгаш Уралга күрүнеңи болгаш колхозтарынын чымис өстүрер ийи чүс ажыг черлерин органиастаан.

Сибириниң болгаш Уралдың чымис пи-томниктериниң ажылдакчылары И. В. Ми-чуринниң төртүнчү хуну-ден бээр чүс чыл болу оң улуг чедикшик-биле дем-делген турар. Олар бо чылдын колхозтарга, совхозтарга болгаш сад тарымчыларына үш миллион хире аныяк чымис үнүштерин өстүрүп берген. Кур черлер шиттирди ап турар колхозтарга, совхозтарга, көжүп келгенерге тарып олурур материалды кызылар чөгү-биле берип турар.

Сибирьжилер Казакстанын сад ажыл-агыйына дузаны көрүтүп эгелөөн. Оңок областын чымис өстүрер черлери бо рес-публиканың соңгу талакы районнарына каш чүс муң аялбок болгаш еске-даа куль-тураларын аныяк ыштарын берген. (СЭТА).

Бирма Эвилелиннің Премьер-Министру У Нунун Москвада келгени

Чаагай тура-сорукут чорун кылдып, Совет Эвилелинде келген, Бирма Эвилели-нин Премьер-Министри У Ну октябрь 21-де Ташкенттен Москвада чедип келген.

У Нунун ССРЭ-ге келириниң дугайында медонни совет кижилер өртүкү-биле чорук-кан. Бирма чазактын баштайгы Совет найыслагы өртүкүлө чүркеттиг халмын-дал чаагай хуздөп алышкан.— Бирма-нын улустарына хамбарыштыр совет улусту найыралдыг сөткил-сагыжынын чыртыкылгач илерин болуп турар.

Бирма Эвилелиннің болгаш Совет Эвилели-нин күрүне туктары-биле шиметинген Топ аэропортга У Нуну уткууру-биле Москва-нын ажылчы чоннарынын хөб сангыг төлөөкчилери чедип келген. Аяла Н. А. Булгакин, Л. М. Каганович, Г. М. Мален-ков, В. М. Молотов, М. Г. Перухин, М. З. Сабуров, М. А. Сулов, А. Б. Ардестов, Н. Н. Беллер, Д. Т. Шеллов чедип кел-генер. Уткуп келгенериниң аразынга: РСФСР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Дарга-зы Н. М. Кузнецов, ССРЭ-ниң Куралын даргазы Н. Б. Байбаков, ССРЭ-нин мини-стрлери П. Я. Антропов, К. П. Горшенин, М. А. Евсеев, В. Г. Жаворонков, А. Г. Зорев, В. П. Зотов, М. Д. Ковергина, Л. Р. Коринен, Ф. Г. Логинюв, Н. Н. Митропол-цев, Г. М. Орлов, П. И. Паршин, К. Д. Пе-тухов, экономиктиг харымаалар херекте-риниң талазы-биле Кол эргелекчи началь-ниги К. И. Коваль, Совет Эвилелинниң Мар-шалы В. Д. Соколовский, армия генералы И. А. Серов, ужар-чүтү маршалы С. П. Руденко, ССРЭ-ниң министрлериниң орал-кычылары С. А. Борисов, А. А. Громико, В. А. Зорин, С. В. Кафанов, П. С. Кучу-мов, Н. Т. Федоренко, ВЦСПС-тиң секретары Н. В. Попова, Моссоветтин куусогу-нуң даргазынын оралкычы П. И. Боб-ровников, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүле-нин Даргазынын протокол начальниги В. А. Тарбарин, ССРЭ-ниң ДХМ-нин Муру-ну Чөөн Азия кидириниң эргелекчи Б. М. Волков, Москва хоорайнын комедан-тынын генерал-майор И. С. Колесников база турганнар.

Бирмаын Премьер-Министрин Москвада элчин болгаш төлөө черлериниң баштай-гына, Бирма Эвилелинниң Бүткүл Улус Рес-публикада Оңа болгаш Бүткүл эргелиг элчи-ни У Ха Маунг, совет болгаш даштыкы журналистер база көп уткашнар.

Хундүкүнүн 3 шакта самолеттар чыг-мы шөлге көп хонуккан. Бирмаын Пре-мьер-Министри У Ну болгаш оң кадык До Мья Н., Бирма Эвилелинниң ССРЭ-де Оңа болгаш Бүткүл эргелиг элчини У Монг Он, Премьер-Министриниң үдөп чорупу Бирма Эвилелинниң Великобритания Оңа болгаш Бүткүл эргелиг элчини У Чин, Пре-мьер-Министриниң Секретары У Тан, пол-ковник Аунг Джя, а ол ышкаш У Ха бол-гаш У Пве самолеттардан үнүш келгенер. У Нуну Ташкентте уткуп чораш ССРЭ-нин Бирмада Оңа болгаш Бүткүл эргелиг элчини А. Д. Шиборин биле ССРЭ-ниң ДХМ-ниң Протокол кидириниң эргелек-чи Ф. Ф. Молочков олар база ыңчан Москвада чедип келгенер.

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булгакин У Ну-биле бол-гаш оң үдөп чоруп кижилер-биле чүс-чүркетти ханызыдан мендиклепкен. Совет чазактын болгаш Коммунистг партиянны

өске-даа удуртуучулары база келген кижилер-биле чок туткуп найыралдыг мен-диклепкен. Школачылар аалчыларга ма-нажып чедип келген, чекетер туудушкан. Н. А. Булгакин биле У Ну хундүтүг та-нымдын чыксаалычче уткандар чорук-кан. Оң начальниги Бирмаын Премьер-Министринге рапорт берген. Бирма Эвилели-нин болгаш ССРЭ-нин күрүне гиминле-ри чыгылганын үткен.

У Ну хундүтүг таңымды эргитишпаан, совет күрүне болгаш хөб-нияти аялбок-чылары-биле, дипломаттыг төлөө черлери-ниң баштайгылары-биле мендиклепкен, а оң соонда найысладын ажылчы чонна-рынын төлөөкчилеринче уткандар чоруп-тарга, олар аалчыларга хол чайны, адын чаксап байыр чедирип турган.

Бирмаын Премьер-Министри Москвада келген, микрфон мурунуга даразындагы медегээни кылган:

— Орус черге улуз өртүшкүлүг кел-дим, чүте дөргө, бо улуз чүрке келирин шагдан бээр күзөп келген мен. Бодунуң чаа делегейин дидин туртузуп турар совет улустуң чоруп олуру орун шагдан бээр совуургап келген мен, ыңчанга ол дайгачык улуз туудушкуну ам бодунуң караам-биле көрүп болур кончуг өртүш-күлүг болдум.

Совет Эвилелинниң улустары болза, делегейниң ийги дайымын үндөндө на-дистерге улуз боттарынын эрес-мадыр-дыг демиселерге көргөскөн боттарынын чаданыш чок оңагай мадырдыг чоруп-биле болгаш улуз чаагай угааны-биле бү-гү делегейин магадаткан. Эжелекчилер-ге улуз шудургу тулушкунунара Совет Армиянын чедип алганы улуз тилелгелер-биле чоругарылар эргелиг силер, ыңчан-гаш чаа нигилеэдиң тургуушкунуна чаданыш чок чоруктуң ол-ла эрес-ма-дырдыг бүдүкүн болгаш ол-ла угаан-бода-мын илередиң силер дээринге чигишпей тур мен.

Бирма Эвилелинниң улустары болгаш эки кү-зелдерин Совет Социалистг Республика-ларынын Эвилелинниң улустарына чедирип келдим. Биста ийи чурттарымыстың ара-зынга найыралдыг харымааларын докта-ды тургузарына быжыг үндөшкөнү салымдыр.

Бүгү делегейге тайбың делгерезин! Премьер-Министр У Ну болгаш оң-биле кады келген аалчылар машиналарга олу-рушкан, оларга белеткеп тургускан чер-ге уткандар чоруткан. Москвачылар орук дургаар чер болганга Бирма күрү-неңи төлөөкчилеринге байыр чедирип турган. Ленинград шоссенинге болгаш Горький кудуктузунга бирма болгаш орус дидиларда: «Премьер-Министр У Нунга байыр! Кирип моорлар!» деп өстөр би-житинген транспаранталарын кежидир шөйүшкөн турган.

Бирмаын күрүне болгаш политика та-лазы-биле шыгаргангай ажылдакчыныга совет кижилер — Кирип моорлар! — деп чугаалап турар. У Нунун ССРЭ-де келгени Бирмаын болгаш ССРЭ-ниң ара-зында найыралдыг харымааларын улам ыңай быжылаарынын херекте, тайбын-ны быжылаарынын херекте бараан бо-лур дээринге совет улус идеяп турар. (СЭТА).

Бирма Эвилелиннің Премьер-Министри У Нунун орук ара Ташкентте хонганы

ТАШКЕНТ, октябрь 20. (СЭТА). Совет чазактын чалаанын Эугаар чаагай күлө-сорукут баралгашкыны-биле Бирма Эвилелиннің Премьер-Министри У Ну бол-гаш оң үдөп чоруп кижилер бөгүн Совет Эвилелинде чедип келген.

Бирма Эвилелинниң, ССРЭ-ниң болгаш Узбек ССР-ниң күрүне туктары аэропорт-га астыган турган. Бирма аалчыларын уткуп алдыры-биле аңаа ажылчы чонна-рын, совет болгаш хөб-нияти органиас-тыларынын хөб сангыг төлөөкчилери чымылган. Уткуп келгенериниң аразында ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиуму-нун Даргазынын Оралкычы Ш. Р. Ра-шидов, Узбек ССР-ниң Министрлер Чөвү-лелиниң Даргазы Н. А. Мухитдинов, Узбек ССР-ниң Дээди Советиниң Даргазы С. Б. Камалов, республиканың Дээди Советиниң Президиум кежигүннери А. П. Нязов болгаш Р. Е. Мельников, Узбек ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын Оралкычы болгаш Даштыкы Керектер Министри Г. С. Султанов, ССРЭ-ниң Бир-ма Эвилелинде Оңа болгаш Бүткүл эргелиг элчини А. Д. Шиборин, Узбек ССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын Оралкычы А. Н. Рукин болгаш А. С. Насриддинов, ССРЭ-ниң Даштыкы Херек-тер Министрствонун Протокол киди-риниң эргелекчи Ф. Ф. Молочков, Узбек ССР-ниң Министрлери, ССРЭ-ниң Дээди Советиниң болгаш Узбек ССР-ниң Дээди

Советиниң депутаттары, а ол ышкаш еске-даа албан кижилери бар.

Бирма Эвилелинниң ССРЭ-де Оңа бол-гаш Бүткүл эргелиг элчини У Монг Он болгаш Бирма Эвилелинниң Великобритан-ияда Оңа болгаш Бүткүл эргелиг элчини У Чин олар аалчыларын уткууру-биле келгенер.

Узбек ССР-ниң Министрлер Чөвүлели-нин Даргазы Н. А. Мухитдинов Бирма Эвилелинниң чазактын баштайгына ийи байыр чедирген.

Премьер-Министр У Ну харым сөзүңге медегээни болза:

— Совет Эвилелинде келир деп ша-гда-ла күзөп чоран мен. Ам мээң күзөлдө ботандым. Ташкент—эзеп келгеним, Совет Эвилелинде бирги хоорай. Меджө болгаш мээң эш-өөрүмге силерниң көргөскөнү-миз чыгып хуздөп алышканы дөш силер-диниң шунтуурга база Узбек Республи-каның Премьер-Министри Мухитдиновка кончуг өөртин чедирдим.

Силериниң-биле кады тайбың дөш дем-сехиривисе база аңаа чедикшикни чед-ип алдырымыска бүтүрелди илередиң тур мен.

Аалчылар болгаш оларын уткуп кел-ген албан кижилери хоорайже автомаши-наларын уткандар. О

Малчынар ортузунда политмассалыг ажилдар

Ажылчы чоннарның аш-чөм продуктуларына, үзетирүүчү чыг-этке өзүчү турар херелелдерин хандырып болур мал ажылының илди бекдик хөгжүдөзүнүн денелле, өскө сөс-биле чугаалаарга чуртка мал ажылының кол продуктуларын бүдүрерин 1954 чыл-биле деңгээрге 1960 чылда 2 болган 2,2 катантан ашык кылды көвүдөдүр чедип алып деп уагт соруугагары СЭКП ТХ-ның январь Пленумуну салган. Чурттуң көдөзө ажил-агыйының мурнуна салдынган ол чугула соруганы чедип алыр шийтирээринге көдөзчү малчынарның ролю дыка уагт.

Чаа-Хөл районуң партия организациялары колхозчу малчынарның ортузунга партия-политиктиг ажилдарны күштедиреринче улаанган ээзон боттуг хемчегерин чорудуп турар. Колхозчу малчынарның ортузунга хүн-бүрү ажилдары-биле дыка хей агитаторларны шилип, оларны аал бөлүктөрүн айы-биле малчынарда бижыгалаан.

Малдык чайгы одардымшыкының үеинде райондун колхозтарының кол чалдагы болур Шанчыга болган Адыр-Бажыга култбаазалар ачылдып турган. Ол култбаазалар малчынар ортузунга политик-массалыг ажилдар чорударының буюгун төвү болуп, политиктиг болган чечен-чогаал номнары-биле, солулар-биле, журналдар-биле база култбура-массалыг ажилды чорударына чугула негетилер херелелдер-биле хандырттыган. Оон-биле чергелештир херелелдег эржекч чугула баарларны-биле малчынарны хандырып төлөөдө садыг пунктуларын култбаазаларының чангына организастаан турган. Оон-биле малчынарның чурттаганының бөлүзү айы-биле кино көргүзөрүн организастап турар.

Партия райкомунун штаттан дашкаар илеткечилер бөлүгүнүн, политиктиг болган эртем билгилерин негетилер талазы-биле Бүгү-аиледе илтидегилер кижигү-нөриниң күжү-биле колхозчу малчынарда бо чылын 89 лекциялар, оларның иштинде көдөзө ажил-агый темаларына 46 лекциялар номчуттуган.

Малчынарда бижыгалаан агитаторлар-

ның иштинде өки ажилдап, партияжи агитатор деп харымсалгалыг болган хүндүт адын шынактырып турар эштер районда эвезеш эвес. Сталин аттыг колхозта агитаторлар Хайдын, Хорзуу, Очур; Молотов аттыг колхозта Дамба, Сундуй, Норжук, Чодак; «Тилеэге» колхозта Кызыл-оол, Суузуу, Чоданай; Ленин аттыг колхозта Күдер болган өскелер-даа малчынарда беседаларын, номчулаарын доктаамап чорудуп, агитация ажилын малчынарның мурнуна салдынган соруугагарын чедип алыр шийтирээрине биле тулаш холбаштырып турарлар.

Фермадарга көргүзүп самбыраларын, дайынчы хуудустарын болган кескү агитациянын өскө-даа хевирлерин багай эвес организастаан.

Колхозчу малчынарның ортузунга масса-политиктиг ажилдары ээзон күштедиргеннин түнеленде СЭКП ТХ-ның январь Пленумуну салган соруугагарын райондун колхозтары багай эвес күүседип турар. Райондун колхозтары 1955 чылда мал өстүрериниң кирүүне планын октябрь 1-де илтидегиле 103 хуу, оон иштинде саар инектерин өстүрерин 101 хуу, бода малдык талазы-биле 102 хуу, койлук — 205 хуу, хаваның — 105 хуу күүсеткен. Илангыя Сталин аттыг колхоз мыйыстыг бода малды өстүрер планын 104 хуу, саар инектерин — 103 хуу, кой, өшкүнү—211 хуу, хаваның—196 хуу, илтидегиле 110 хуу күүседип, районда муракчы колхоз болуп турар. Райондун колхозтарында малдың баш санының өздөлдө-биле чергелештир оод продуктуузу ээзон бөлүзү.

1955 чылда бистиң райондун колхозтары ортузунга бир хойдан 1,7 килограмм дүктү алып турган, 1,8 килограммын алган.

Совет Эвилелиң Коммунист партиязының ХХ съездинде төлөнгөн жүрү-жүр дөш кабарган социалист чарыштын муракчыларын күрөөдө райондун колхозчу малчынарның иштинде хүн-бүрү өзүп турар.

Ленин аттыг колхозта саанчы эш Серин бодунга бижыгалаан 11 инектериниң би-

рээзинден өрүтүм-биле 875 литр сүттү, ол-ла колхозта эш Орус 12 инектериниң бирээзинден-не 750 литр сүттү, Молотов аттыг колхозта коммунист эш Чодак 14 инектериниң бирээзинден-не 750 литр сүттү саап алганнар.

Сталин аттыг колхозта Пырыннай бодунда бижыгалаан 257 хойларынның бирээзинден-не 2,4 кг. дүктү, Ленин аттыг колхозта Даспак 431 хойларынның бирээзинден-не 2,1 кг. дүктү алган.

Билдыг болза-даа, малчынар ортузунга районуң партия организацияларының чорудуп турар масса-политиктиг ажилдары СЭКП ТХ-ның январь Пленумуну негелелдериниң денеленге ам-даа чепин турарын демделээр чугула.

Колхозчу малчынар ортузунга масса-политиктиг ажилдарын хүн-бүрүде чорудары-биле бижыгалаан агитаторларның ажилын партия организациялары чогуур бөгөдөзүнө чедир уауртайып турар, агитаторларның чөвөлөп хураалдарын доктаамап эвес эртерип, муракчы агитаторларның дуржулгазын негетилер ажилды эвезеш чорудуп, оларга практиктиг дуэны ам-даа четпес көргүзүп турар.

Малчынар ортузунга масса-политиктиг ажилды байдалың дугайында илтигилерин чамдык партия организациялары партия хураалдарына чугаалашпай, түс-түс агитаторларның ажилына хыналаны тургуспай турар. Мынчанган агитколлективтерин составында агитатор деп санадып турар, а херек кырында ол партияжи даяланы күүсетпей турар эштер эвезеш эвес болуп турар.

СЭКП ТХ-ның январь болган июль Пленумуну салган соруугагарын амдыралга боттандырар база партиянын ХХ съездинде чедип алыр ужуракчыл дөш колхозчу малчынарның ортузунга масса-политиктиг ажилды күштедирери райондун партия организацияларының чугула соруугагарының бирээзи болуп.

М. МАРТАШ,
СЭКП Чаа-Хөл районуң пропаганда болган агитация кидизиниң өргөлөкчүн.

Чоекта чаа болуп эртереп областтың ээг-спорт чарыжына Чаданан дуржулга станциямындан айт мунуп келген ол ажим дарым Монгун Стай көрүктүрерин кичээ-гейини төвүгө турган. Оон мунган «Мухартың» деп шовалыг ады өки түнелде көргүсөн. Чарышка келген айт мунучуларынның өн-өлө бичинин Стайга көрүктүрер илги байыр чедип турган. Оон өки түнелде көргүсөн дөш апаа аша шаваның тыбыскаан.

Чурукта: Монгун Стай болупун эртерип мунуп келген адында.
Фото О. Самбай-оолдуу.

Совет-австри садыг харылзааларына

ССРЭ биле Австрия Республиканың чактар төлөөсүрлерин аразына бо чылдың апрельде Москвага болуп эртереп чугаала-жымшыкынын үеинде садыгла-жымшыкы болган судо чорудугагарының дугайында керээни база бараан саарылгазының болган төлөөсүрлер дугайында дуржулгага Совет Эвилели биле Австрия Республиканың аразына чарар дугайында дуржулушкунуң чедип адынганы билдирген.

Ол дуржулушкуну күүседире-биле сөөлү үеин дуржууда ийи чуртарның чазактарынын аразына садыг чугаала-жымшыкыны чорутуңган, ол чугаала-жымшыкыны найырадыг болган кайы-кайызын билчир чоруктуң байдалына эртереп болган кайы-кайызына ажитыг садыг дуржулгага тургузарына талаар өң өң күүседирин көргүсөн. Чедип алыр довулган чугаалажымшыкынын түнеленде, Совет Социалист Республиканың Эвилели биле Австрия Республикасынын аразына садыглажымшыкы болган судо чорудугагарының дугайында керээге, бараан саарылгазының дугайында дуржулгага болган төлөөсүрлер дугайында дуржулгага октябрь 17-де аттар салдынган.

Садыглажымшык болган судо чорудугагарының дугайында керээ ийи чуртарның аразына экономика харылзааларының ийи принциптеринге тургустунуп турар, маангыя садыглажымшыкы болган судо чорудугагарының талазы-биле нацияларга өн-өлө таарымчалыг байдалды талааларың кайы-кайызына тыпсырып, ийи талааларың аразына үзөтүр, көдөзө ажил-агый болган транспорт талазы-биле дуржулгагары бот-боттарына ажитыг кылдыр солчуруга дуураажымын көрүп турар.

Бараан саарылгазының дугайында дуржулгага болган төлөөсүрлер дугайында дуржулгага ССРЭ биле Австрияның аразына садыг операцияларын болган савалжылгаларын боттандырынын чурумун тодорайып турар.

Керээ болган дуржулгагалар беш чыл хуусаалыг чардынган.

Оон-биле калы бараан саарылгазының дугайында дуржулгаган күштүг болуп турарының баштайгы он ийи айларының үеинде кайы-кайызына барааннар бер-бириниң данызын тургузар, ону бугулар барааннар бер-бир тала бүрүздөндө-не 100 миллион рубль тире болур.

Ол үеин дуржууда Австрия Совет Эвилелинде энергия-күштүг болган электротехниктиг дерилерин, тепловостарын, хөм буксарларын, ишт ажилдап кылар болган дарганвалга-тапталга дерилерин, демир кестирер станоктарын, чине болган аш-чөм үзөтүрүгө херектиг дерилерин, кабелди, жожеай шуугайы болган өскө-даа барааннарын бээр.

Совет Эвилели Австрияга тарааны, көмүр дашты, даг дүтүн, апатит-концентраты, хөвөнни, нефть сорттар коолайларын, ферросплавы, үзөтүрүгү яны-бүрү дерилерин, автомобильдерин, алукут болган өскө-даа барааннарын бээр.

Садыглажымшык болган судо чорудугагарының дугайында керээге, бараан саарылгазының дугайында дуржулгага болган төлөөсүрлер дугайында дуржулгага ат салганнар болза: совет таладан Даштын Садый Министри И. Г. Кабанов, австри таладан—Даштын Херектер Министри Л. Фогль.

Ат салдынган керээ болган дуржулгагалар ССРЭ-биле Австрия Республиканың аразына экономика болган найырадыг харылзааларын улам ийи хөгжүдөргө идиг бээр.

МАЛ КЫШТАГЛАДЫШКЫНЫН ОРГАНИЗАСТЫГ ЧОРУДАР

Барыш-Хемчик районуң малчынар-ының көдөзө ажил-агыйның тускай артелиндегилер-биле калы чөвөлөп хураал болуп эртереп. Ол чөвөлөп хураалга мал кыштагладышкынын организастыг чорудар дугайында СЭКП районуң секретары эш И. Комбу илеткеп кылган.

Интиниң мал ажалының байдалын илеткечи демделештириван, оон чамдык өки көргүзүлгө болган кол четпестерин илеткен. Колхозтар инек бүрүздөндө эртереп чыдымдан бо чылын хей сүттү саап алганнар. «Комсомол 30 чылы» колхоз чылда сүт саалдазының планын 111,3 хуу күүседип, инек бүрүздөндө ортузунга 669 литр сүтү алган. Ол колхоз 75 инектериниң 42-эин бызааларында чарып саарына чачкытырып алган. Саанчы эш Деспижек 12 инектен 6 муң литр сүт саап алып турган 7 муң 112 литр; «Кызыл тараачын» колхозтун саанчы эш Хелбей 11 инектериниң бирээзинден-не ортузунга-биле 934 литр; «Ленин орду» колхозтун саанчы эш Диниян инек бүрүздөндө 688 литр сүттү сагганнар.

Койнун дүкүзүрүн көвүдөдир дөш деми-сөжип турар хойжулар бар, «Кызыл тараачын» колхозтун хойжуу эш Мартан-оол хой бүрүздөндө 1 килограмм 700 грамм, эш Тамдын-оол бодунга ажаап турар хойларынның бирээзинден-не 1 килограмм 500 грамм дүктү кыргылаан. «Большевик», «Комсомол 30 чылы», «Кызыл тараачын» колхозтар мал кыштагладышкынын белегекли өки чоруткан.

Илди-даа болза, колхозтар интиниң мал ажалын хөгжүдөргө планын күүсетпес болган оод продуктузуң бекдик шылдаван. Райондун колхозтары интин-биле бир хойдан ортузунга-биле 1 килограмм 500 грамм дүк алып турган чүгө 1 килограмм 200 грамм дүк кыргып алган, инек бүрүздөндө ортузунга-биле 500 литр сүттү алып турган, чүгө 364 литрин сагган. «Барлык» совхоз сүт саалдазының болган дүк кыргыладышкынын планын күүсетпес.

Колхозтар амдыга чедир-ле кыштагаларың септелгени бүгүн дооспааннар. «Совет Тываның 5 чылы» колхоз шээр малдык 17 кыштагалары септер турган октябрь 10-та чедир чүгө 2 кыштагы септес. Мыйыстыг бода малдык калжаларын ам-даа септескен. «Ленин орду» колхоз чаа калжаларың тудушкунуң болган эриг калжаларың септелгени дооспаан. Көдөзө ажил-агый артедилери болган «Барлык» совхоз малдык бижыг чөм суурун тургузар талазы-биле сорууганы күүсеткен. Сиген белегеклиниң планы 59 хуу, савоз салымшыгы—44 хуу күүсеткен. «Комсомол 30 чылы», «Ленин орду», «Совет Тываның 5 чылы» колхозтар чоекка чедир-ле савоз саралташкынын чорутпай турган. Ворошинов атыг, «Ленин орду» колхозтар 75 гектар кукуруздан чүнү-даа албаан.

МТС керээ бугулар колхозтарга сипен белегек бөрүнниң планын чүгө 39 хуу, электри-биле хой дүгүнү кыргыладышкынын планын 80 хуу күүсеткен, тулук илги сөөртүрүнүң болган савоз саралташкынын планын иркакта күүсеткен. Фермадарың механизастар талазы-биле ажил кончук оожум чоруп турар.

Мал ажалынын калдарын таарыштыр тургузар, шилип алып болган бижыгалаан талазы-биле ажил дыка четпес тургустунган. «Барлык» совхозтун мал бригадының бригадиринден чыа эгезинден бээр 9 кижиле халашкан, «Совет Тываның 5

чылы» колхозтун сүт-бараан фермазының 12 инектерин саап турган 4 саапчылар база саар инектер калдарчылары 5 кижиле солукшан. Саапчылар үргүчү солчур чорук инектерин сүтүзүп куудалдып турар. Ирак черлерде мал одаралдып, ажаап турар малчынарда чугула херелелдег барааннарын апарып садылаар ажилды райо четпес организастаан. Чамдык колхозтарын баштаар черлери малчынарның амдырал-чурттаганына кошкак сагыш салып, оларның чурттаар оюн-суурааларын септен чылыгазына боттуг дуураамчы көргүсөй турар.

Чөвөлөп хураалды киржикчилериниң савал-шүгүмчүдөш калбап болган. «Ленин орду» колхозтун партия эге организастыгы секретары эш Свирян бодунуң савалына Кызыл-Тайгага 10 ажим кызыл малды одаралдып, ажаап турар малчынар ажилы Хөндөлөчө болган Кызыл-Мажалыкче 2—3 хүн дуржууда шүүдөп чоруп турган, шай, тапка, оттуг-мыш, керосин, оон-даа өскө херелелдег барааннарын садып ап турар, райо ирак черлерде малчынарда барааннарын апарып садылаарын доктаамап организастаап уаур-дуг деп шүгүмчүдөш.

«Большевик» колхозтун хаван ажаачы эш Тас-оол бодунуң ажаап турар хаван бүрүздөндө 16 азы интин-биле 132 хаван оолдарын меңди өстүрүткөн, хей өткөр, чагыг, уагт-боткур болган хей оол төрүтү хаваннар колхозта бар аларганы, оларның чөмөргөлгени болган ажаалгазын экижигенин чугаалган. МТС директор эш Аванкин, кол зоотехник эш Трусов колхозка келгенде, чүгө конторага кирген чоруп баар, малчынар-биле хаваннаады чок, менде калды-даа сөм бер-бес деп ол саванына шүгүмчүдөш. Хаваннара чөм чымдыгы хайындарың бээр тускай саво урелген, ону септен алып дүгүлдө колхоз баштаар чери болган МТС сагыш салбай келген.

«Комсомол 30 чылы» колхозтун хойжуу эш Очур санал берген.—Хойжу Көзө ажаап турар шээр малын Аныя-Аныя-Аныяда аарып инектер-биле калы тургусал, эртереп чылын оон ажаап турганы 400 өшкү ара салган, ол дөргө колхозка когарил болуп турар. Мал ажалында илдиң харысылга чок чорукту моон соогаар болдурубас херек. Ол колхозтун партия эге организастыгынын секретары эш Тавак-оол саванына райкүзүскөм дарганы эш Ола-оол колхозтарга барып тура-даа, малчынар ортузунга боттуг ажил кылбай, эртереп чугаалажымшыкы-биле эртерип каап, область Советиниң күүсетки комитетиниң инструктору эш Түкөтөй малчынарда беседо, номчулга кылбай, апаа-ла «хүндүдүг алачы» болуп чоруп турар деп шүгүмчүдөш. Уауртукчу ажилдакчылар өрөнгөйлөр чоруктан шуут үнүзү чогуур. Зоотехник эш Эртинен санал берген, Ворошилов атыг колхозтун малчынарның ортузунда табылбар-массалыг ажил чорувайн турарын, хой бүрүздөндө чөмө литр дүк кыргып, инек бүрүздөндө каш литр сүт саап алырын билес болганын шүгүмчүдөш.

Чөвөлөп хураал интиниң мал ажалын улам ийи хөгжүдөр, оон продуктузуң бөддөр хөмчөгөр дугайында район Советиниң ийги сессиязының шийтирини күүседир дөш тодаргай соруугагарын салган. Чөвөлөп хураалды киржикчилери мал кыштагладышкынын чедип алыр организастыгы дугайында районуң бүгү малчынардына болган көдөзө ажил-агый тускай эртемилеринге кыгырыг үндүргөн.

С. АЛЕЕТ,

Көдөзө Советтериниң организастыгы ажилын бекдик денелче

Районнар Советтериниң сессияларында

Чоекта чаа ажилчы чоннар депутаттарының Чаа-Хөл району Советиниң дөртүк сессиясы районда Советтериниң организастыгы ажалынын дугайын чугаалашкан. Райкүзүскөм дарганы эш Шөкөл сессияга ол талазы-биле илеткеди кылган, сөөлү үеде районуң көдөзө Советтериниң организастыгы ажалынын денелче ээзон бөлүзүн демделген.

Көдөзө ажил-агыйн улам ийи хөгжүдөр дөш денелге көдөзө Советтериниң ролю бөдөн. Олар боттарының сессияларының Конституцияда алыттылган хуусаа бугулар чымдырып, сессия бүрүздө ажил-агый, култура тургузушкунуң амдыраачы айтырыгынын чугаалашпай, шийтирериниң күүседөргө хыналаны күштедирип, организастык ажилдарын чорудуп турарлар.

Илангыя Иленик көдөзө Советтиң (дарганы эш Берестов) өки ажалы сессия демделген. Ол Советтиң доктаамап комиссиялары үргүчү ажилдап турар. Илангыя көдөзө ажил-агыйн, тулук ажалының болган калыгаалының талазы-биле доктаамап комиссиялар өки ажилдап келгенер. Көдөзө Советтиң депутаттары ажил-агыйның түс-түс үчүктөрүндө бижыгалаатынган. Депутаттар боттарының соңгучуларының мурнуна чорудуп келген ажилдарынын дугайында отчеттарын берип турарлар. Амгы үеде ол көдөзө Совет областың көдөзө Советтериниң социалист чарыжынын бири черинде туруп турар. Ол ышаш Бүрөн-Аксы көдөзө Советтин өки ажалы сессия демделген.

Илчала-даа чамдык көдөзө Советтер ажил-агыйның практиктик кол соруугаларын шийтирээриниң айтырыгынын хөвөрү ажилдап турарын сессия айткан.

Эш Чунареттиң даргалаан Федорова көдөзө Совет бодунуң организастыгы ажалын багай тургусал. Чер-чер Советтеринге сонгудалар болгандан бээр ол Советтиң сессиялары чүгө 3 катан болган. Сессиялар белегек чөккө, депутаттарын иденейлиг киржалган чөккө, соруугагарын өрөнгөй шийтирээрине биле болган чамыс идеяни денелге эртерип турар. Көдөзө Советтиң дарганы Чунарет-биле колхоз дарганы Иванов олар боттарынын аразында харылаа чок ажилдап турарлар.

Оон ийи Шыназ көдөзө болган Бай-Сөт суур Советтериниң ажалын экижигейн турарын депутаттар чөптүг шүгүмчүдөшөр.

Райкүзүскөмнун талазында көдөзө Советтериниң ажалын ам-даа дыка четпес уаурту турары илерез. Райкүзүскөм көдөзө Советтер ажилдарынын мержежили бекитпей, оларны ажалына практиктик дууаны өки көргүсөй келген. Чер-чер Советтеринге сонгудалар болгандан бээр Советтер ажилдакчыларының семнары чүгө чамгыс уага болган.

Райкүзүскөмнун бодунуң доктаамап комис-

сияларының ажалын экижигейн. Депутаттарга сонгучуларының чагылары күүсетпейн турар. Илангыя Сары-Сеп суурун сонгучулары чунар-бажың тудуун дүрдөдирин, Медеведова суурун сонгучулары анаа өнелге пунктузуң тудуун чорударын негезгенер. Илчала-даа ол чагыларын кайы-даа күүсетпес.

Шийтирерини күүседир ам-даа дыка четпес организастыгынын турарын депутаттар шүгүмчүдөшөр. Чижээ, райондун комбинатынын ажалын экижигейн дугайында шийтирер хей уага хүндө алынды келген. Илчалага херек кырында үзөтүр комбинатынын ажалын ам-даа экижигейн. Комбинат бугурага планын ай-айы-биле күүсетпейн турар.

Район Советиниң сессиясы илерез отчеттары уауртукчулар, Советтериниң организастыгы ажилдарын улам экижигейнче улаанган шийтирини күүсөп алган.

С. МААДЫ,

Советтериниң организастыгы ажалынын дугайын Барыш-Хемчик району Советиниң үшү сессиясы база чугаалашкан. Апаа ол талазы-биле илеткеди райкүзүскөм дарганы эш Ола-оол кылган.

Советтериниң организастыгы ажалын экижигейн дугайында область Советиниң ийги сессиязының шийтирини күүседир талазы-биле район Совети болган көдөзө Советтер ээзон организастык ажилдарын чорутканын сессия демделген.

Район Совети болган көдөзө Советтер боттарынын уауртуугазын колхоз бугураагына чөкшүзатпааннар. Оон ачалында район бо көдөзө ажил-агый чымында кескү Чедипширерин болган. Колхозтар кирүүне өң, дүк, сүт болган тарва дуураарынын планынын хуусаа бетинде ашыр күүсеткен.

Депутаттар боттарынын сонгучулары-биле харылаан бижыгалап турарлар. Район Советиниң депутаттары эштер Сыгыр, Шовон, Өтөк-оол, Бруто, Эрги-Барлык суу Советиниң депутаттары эш Эртинен олар депутат хүндөргө багай эвес күүседир, боттарынын ажалынын дугайында отчеттары түс-түс окурттарынын айы-биле сонгучуларынын мурнуна кылды берилгештер.

Эрги-Барлык Аянтаты көдөзө Советтер сөөлү үеде боттарынын ийги организастыгы ажалдарын кескүзү-биле экижигейн турарлар. Олар колхозтарда ажил-агыйның байдалынын дугайын чүгө колхозтар даргаларында болган ында партия организацияларынын секретарларындан билди ап турарлар. Ол дугайында көдөзө Советтер база-ла харымсалгалык болурун негезей, бистерин болганчол-ла өң эртерип турарлар—деп, Аксы-Барлык көдөзө Советтиң дарганы эш Бүдерек шыа шүгүмчүдөш.

Чугаалашкан айтырыгы дугайында шийтирини сессия хүндөп алган.

БИСТИҢ НОРР.

Адчылар тывышта

АДЫР-КЕЖИГ. (Радио-биле). Току районда «Совет Тыва» көдөзө ажил-агый артелиндегилер тывыштык адчылары эртереп чылын төрөон колхозун улам байлак ортузгал болдулары-биле 610 муң рубльдин алуук олчазы кирген. Бо чылын оон-даа бекдик көргүзүлгө болуп, партиянын ХХ съездинде күш-ажылы белегекти ужуракчыл дөш кабарган социалист чарыш колхозчу аччыларын улам сорук кирген.

Бо чылын эвтерган 152 адчыларынын организастыг эртереп чылдарын иркакта өки, белегекли бүгү таза-биле хынамчалыг болганын колхоз баштаар чериниң дарганы эш Тостай-оол редакцияга дынанаткан. Адчылар бригадаларынын мурнунда интин-биле 708 муң рубльдин ортузгалын кирер сорулга салдынган, олар сезон үеинде ол хүндөргө болду болган ажыр күүседип шыдаарлар.

Алттанган адчыларынын иштинде Бүгү-өвөлөдүг көдөзө ажил-агый делегезиниң киржикчилери 13 кижилер. Эртереп чылын 20600 рубльдин аң-өлүң кирген эш Дагыбай, 19400 рубль олчазы болган эш Даржаа ышаш өскө-даа адчылар бо чылын улам бекдиктен хүндөргө болган.

Тайгаларда адчылар таварып кол өртөөдө радио станциялары бар. Бригадаларын дыналып турары болза: «Хүндө эртереп» 40—80 чедир диннерин база өскө-даа аннарын өкпек турар.

Малчынын күш-ажылы

Талды районуң Сталин аттыг көдөзө ажил-агый артелин хой каларчы эш Чамбал малдык баш саан эстүрер, өки денелдегилер болуур дөш кызымак ажилдап турар.

Малчынын кааладына 685 ирт, 15 хой бар. Бо чылын 15 хоюңу 15 хураганнарын меңди камгалап алган, 2400 килограмм дүк кыргып алган ийке, азы ирт бүрүздөндө ортузунга-биле 3,4 килограммын алган. Бо чылын оларын шийтирериниң оод ирттериниң күжү ортузгалтан өрт болган.

Эш Чамбал эртереп чылын 600 күшүн ажилдап, чартык тонна азыг тараа, 700 рубль, а бо чылын 800 күшүнү ажилдап, баштайгы азыга 1100 килограмм тараа алган. Малды чылыг, тодуг кыштагалар дөш кыштаан септес алган.

Малчы «Шы» болган «Коммунист» солундарын чамдып алган, оон партияны болган чакытып уага ажил-агыйн хөгжүдөр дугайында санын турар соруугалары өрөнгөй, муракчы хевирлерин дуржулгазын өрөнгөй турар.

Б. ОЮН.

НЫШКА БЕЛЕТКЕЛДИ УДУРТУ

ЫЛЫГЛАК. (Телефон-биле). Барыш-Хемчик району «Большевик» колхоз бо чылын мал тууларынның планын күүсеткен болза-даа кылдынган калааларын шынары четпес, кыштагалар септелгени дыка багай.

Бо чылын сиптеңниң үнүжү багай эвес болган, илди турбузе ол колхоз мал чөм белегектериниң сипен планын чүгө 50 хуу күүсеткен, 600 тонна сипезан чүгө 375 тоннамын салган, а савоз мынчага чедир ажаатынмаан.

Дөрт күрүнелерниң дашттыкы херектер министрлериниң чөвүлөл хуралының мурнуу чарыында

Октябрийн төвчүзүндө Женевага дөрт күрүнелерниң дашттыкы херектер министрлериниң чөвүлөл хуралы болур. Уластар арасының чөвүлөлүгү чоруну улам ийишкештирүүнүн чөвүлөлүгү болур. Бир эвес тайбынны быжылаарыны эрге-ажыктарына таарыштыр уластар арасының эң чыгуу айтырыгына талашы талашы болду-оналдарны чөвүлөлүк чараларына чыгуу болду. Бир эвес тайбынны быжылаарыны эрге-ажыктарына таарыштыр уластар арасының эң чыгуу айтырыгына талашы талашы болду-оналдарны чөвүлөлүк чараларына чыгуу болду.

Октябрийн төвчүзүндө Женевага дөрт күрүнелерниң дашттыкы херектер министрлериниң чөвүлөлүгү чоруну улам ийишкештирүүнүн чөвүлөлүгү болур. Уластар арасының чөвүлөлүгү чоруну улам ийишкештирүүнүн чөвүлөлүгү болур. Бир эвес тайбынны быжылаарыны эрге-ажыктарына таарыштыр уластар арасының эң чыгуу айтырыгына талашы талашы болду-оналдарны чөвүлөлүк чараларына чыгуу болду.

Октябрийн төвчүзүндө Женевага дөрт күрүнелерниң дашттыкы херектер министрлериниң чөвүлөлүгү чоруну улам ийишкештирүүнүн чөвүлөлүгү болур. Уластар арасының чөвүлөлүгү чоруну улам ийишкештирүүнүн чөвүлөлүгү болур. Бир эвес тайбынны быжылаарыны эрге-ажыктарына таарыштыр уластар арасының эң чыгуу айтырыгына талашы талашы болду-оналдарны чөвүлөлүк чараларына чыгуу болду.

Октябрийн төвчүзүндө Женевага дөрт күрүнелерниң дашттыкы херектер министрлериниң чөвүлөлүгү чоруну улам ийишкештирүүнүн чөвүлөлүгү болур. Уластар арасының чөвүлөлүгү чоруну улам ийишкештирүүнүн чөвүлөлүгү болур. Бир эвес тайбынны быжылаарыны эрге-ажыктарына таарыштыр уластар арасының эң чыгуу айтырыгына талашы талашы болду-оналдарны чөвүлөлүк чараларына чыгуу болду.

Албанийның Улус Республикасы, Тирана. П. В. Сталин аттыг пест-таавы комбинация алдарыг аргычым Олга Брето. Ол нормадын үргүзүчү 125—130 хуу күтүсүп турар.

Сонгу Африкада кадыг-шыңгы хемчеглерге Францияда удурлангышыкынар

ПРИЖ. Сонгу Африкада кадыг-юшкун хемчеглерге улау болган Алжирге база Мароккоже чаа шериглер чорударына удур шимчешкинер Францияда калбарып турар. «Юманите» солунуң дынадып турарын баураар алырга, Бриа хоорайга чер-чер эрге-чагыргалары болган шериг командазы солдаттарыны болган тус черини чоунуң удурлангышыкы чыксааның каш удаа болган укурудан Сонгу Африкаже 126-гы чаа шериг полкунун 600 солдаттары чорудары 48 шак дүргүзүндө саадыр ужурга таварышкан.

Кипрде студентилер чыскаалы

ЛОНДОН. Фамагустыдан (Кипр ордулук) Рейтер агентлигиниң корреспондентиниң дынадып турары болза, ол черге студентилерниң чыскаалы болган, анча 2 муң кире киж киришкен. «Англчандар ырап чорудар», «Энесиз дегерезин» (Кипр биле Грецияны каттыжары.)

Номну культуруг эдилеңер

Француз чогаалчы Александр Дюма «Хаан Марго» деп романын берген. Ол романда француз жергеже Жан Катерина Модичиниң бодунуң айынынын калчаар хораннап турганын бижээр. Бончук күштүгү коран-биле сазынын чаап элан номну ол чоруду турган. Ол хаан оюң дайыныруу номну алып көрөдө салааларын чаразы-биле өттүргөш ажар кылдыр кылган. Бичаар болуп-даа турган: номнуң арыннарындан хоран салаалар чыгышып турган, а салаалар — аасте. Организмге хоран бодунуң дэжин дүргөш алып турган болган кижилер өтүп турган.

Ол төөгү шын бе дээр дугайын бодаваалы-даа. Херек кырында ол боттанып-даа болур.

Бистиң хүнеривисе чедир чамдык номчукчулар номну ажарда салааларын чаразы-биле өттүргөш болган салаалар-биле номнуң ол талакы куду азын тудар чачым артып калган. Индыг индыг чачым школанын ортузунда онза неперез. Маңа бүзүрп көрү-биле—ол талакы адакы азым чүгө сымгаларыг эвес, харын солгун болган өөрчөлдө номнары көрөгө-ле четчир. Номчукчуларын индыг культуруг эвес чачымдарын уржундаан эки болган чаран кылдыг номнар кончук дүргөш үрөш турар.

Чараз сазынга артып калп, анча сине бээр. Бир эвес ол чараз туберкулезту, ангиазыг, дифтериялыг болган эске-даа аарыгарлыг кижини болза, ол чарага ук аарыгарлыг микробтары чоруп болур. Микробтар даразында ол номну алган номчуктуг дачым болур. Чамдык номнар азжок доврактыг болузаар, а ол доврактарга микробтар база чоруп болур.

Ному ажарда оон ол талакы үстүк азымдан курга болган арыг салаалар-биле тудар. Оон сазын сыйлыбас-даа, ном өтпес-даа, а номчуктуг халдыр чыгышып-даа болур.

Чоуну арыг-дөөгө культуруг чачыктары ышкаш, бистиң билигивисиниң кадагалачым болган үнер дөтү—номну хүндүзөр кылдыр бодун база кижизадери чугула.

Тыва областың санитар чыгуудышыкы бажымы.

Мичаажок Барын чүкте чамдык савдар-хамаарыгалыг бөлүктөр дөрт күрүнелерниң дашттыкы херектер министрлериниң Женева чөвүлөлү хуралының чедимшияныг ажилдарына шаптыктаарын ам аны-бүрү арга-биле орадакып турарын дашттыкы парлаганым дынадырлар көргүзүп турар.

Даштыкы парлаганым өзөн хей органнарның чыгуу-биле демделгес турарыкына алган көрөгө, Женева ужуражымыкына оо бөлөгөс кызым, чачыг талашыкы характеринг болуп турар: чөвүлөлү хуралды киржичилери—үш чурттарын дипломаттары дөртүкү чүгүтү төлөөччилери-биле чугаалажышыкынары калчаар чорударының дугайын дугуржуу аш турарлар.

Дынадырлардан алдынган чамдык баарыңар мурдан «Женева чөвүлөлү хуралында хаммаарыгалык чыгуу чыгуу стратигияны Нью-Йоркка... Маккилан, Даллес болган Шин чүгүдүгүнүң «көргөн» деп Англияныг Рейтер агентлиси чаразы турар. Англияныг Тей агентлиси барозу бодунуң өзөчөндө, үш министрлер Женева чөвүлөлү хуралына төлөөччилериниң планынага хаммаарыгалыг дугуржуу аган деп басык турар. Америяныг Юнайтед Пресс агентлиси Маккиланниң сөстөрүн чыдакка алган, Женевага Россия-биле ам болур чөвүлөлү хуралды мурунда Барын чүгүтү туружун министрлер дөтүкү чыгуу чугаалажык көрөгө деп түдөөдө кылып турар. Даллес октябрь 4-те болган парлага конференцияныг дашттыкы херектер министрлериниң арасына Нью-Йоркка болган чугаалажышыкынарың үшөндө олар ам болур Женева чөвүлөлү хуралы-биле холбаалыг айтырыларын бүгү тодамы-биле чугаалажык көрөгө болган нийти углангышыкыны дугуржуу аганнар деп медегален.

Ол бүгү дынадырлар чүгүтү дугайын чугаалап турарыг? Чөвүлөлү хуралды мурунда турар бүгү айтырыларын чугаалажып турган, нийти углангышыкыны чөшөөрөжин алыры — ол дөргө ам болур чөвүлөлү хуралды киржичилеринге директорларны чогаалдып кылдыр дээни ол-дур.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

Мичаажок Женевага чыгыр ужураг дашттыкы херектер министрлериниң директорлар шалга-ла чогаалынган болган чар чүгө үш эвес, харын дөрт министрлерге хаммаарыгалык нийти углангышыкыны дөрт күрүнелерниң чаракташтарыныг шалга-ла чогаалдып кылган болган бүгү-нийтиге медеэ кылдыр өйшөөндө чаразан.

ССРЭ-ниң Дэеди Советиниң төлөөлериниң Чехословакияда чоруп турары

ОСТРАВА, октябрь 20. (СЭТА-ның тускай корр.). ССРЭ-ниң Дэеди Советиниң депутаттары октябрь 19-ту Словакияныг чараш черлериниң бирөөзи болур — Бедик Татрларга эрттиргениер. Словакияныг Национал чөвүлөлүгү төлөөлетиргениер чорудуунуң дугайы Р. Стрехай, Коңидиниң область организациаларының удуртукчулары болган эске-даа кижилер аатарын үдөп чоран.

Бедик Татрларның чурттакчылары совет парламенттилер кала-даа баарга чер болганга оларны дыка чыгыг болган өөрүшкү-биле үткүп турганнар.

Кежээинде Бедик Татрларныг санаторийлериниң бирээзинге ССРЭ-ниң Дэеди Советиниң депутаттары-биле Чехословакияныг Национал хуралының чыда чоруп турар депутаттары — словак улустуң төлөөччилериниң, Словакияныг Национал чөвүлөлүгү болган Коңидиниң область национал комитетиниң депутаттарының найрадыг беседалажышыкы болган.

Кыдатта кооператив шимчээшкениниң чаа көдүрлүүшкүну

ПЕКИН. Кыдаттың Коммунист партиясының айтканы кылдат көзөгө кооперативниң улам ийишкештирүүгө эрге-ажыктыгына тараачын массалар ийишкештирүүгө кылдат кооператив шимчээшкениниң чаа көдүрлүүшкүнуң дугайын херечилер турар чүддерин солуннар пардап турар.